

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/137/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113223348
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Straka
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8113223348.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Straku a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobkyne: S. J., rod. Q., nar. X.XX.XXXX, bytom K. XX, XXX XX, právne zastúpená JUDr. Zdeňkou Vokálovou, advokátkou, so sídlom Hlavná 61, 080 01 Prešov proti žalovaným: 1. N., žalovaní v 3. a 4. rade právne zastúpení JUDr. Petrom Čurillom, advokátom, so sídlom Hlavná 11, 080 01 Prešov, o vydanie dedičstva a určenie, že vec patrí do dedičstva, o odvolaní žalobkyne a žalovaných v 3. a 4. rade proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 16C/214/2013-298 zo dňa 21.06.2018 takto

rozhodol:

- I. Potvrďuje sa rozsudok.
- II. Žiadna zo strán nemá na náhradu trov odvolacieho konania právo.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol:

„I. Súd žalobu z a m i e t a.

II. Žiadna zo strán n e m á p r á v o na náhradu trov konania.“

2. V odôvodnení okrem iného uviedol, že jedinou dedičkou po poručiteľovi M. P. je žalobkyňa. Žalovaní jej vydali nehnuteľnosti, ktoré nadobudli na základe schválenej dohody dedičov z XX.X.XXXX. Sporným preto zostali finančné nároky žalobkyne vo vzťahu k žalovaným, konkrétne k žalovaným v 3. a 4. rade, pričom po rozhodnutí odvolacieho súdu je potrebné vyriešiť otázku, či do dedičstva po poručiteľovi patria finančné prostriedky vo výške 25 762, 31 eur prevzaté žalovanou v 3. rade vo výške 11 663 eur a žalovaným v 4. rade vo výške 14 100,31 eur.

3. Nebolo sporné, že k účtu poručiteľa, nebohého M. P., mali dispozičné právo žalovaní v 3. a 4. rade. Rovnako nebolo v konaní sporné, že žalovaní v 3. a 4. rade sa starali o poručiteľa v období rozhodnom pred jeho smrťou, čo bolo potvrdené nielen ich výpoveďami, ale aj svedeckými výpoveďami (svedkovia N., O., O.) a napokon nespochybnené ani samotnou žalobkyňou. Je preto namieste prijať záver, že v prípade, že by poručiteľ nechcel, aby žalovaní v 3. a 4. rade disponovali tam uloženými finančnými prostriedkami, dispozičné právo by im neudelil, čo vzápätí evokuje vzťah dôvery medzi poručiteľom a jeho súrodencami, t. j. žalovanými v 3. a 4. rade. Súd prvej inštancie sa preto stotožnil s názorom odvolacieho súdu, že za takejto situácie pri poskytovaní starostlivosti poručiteľovi a existencii dôverného vzťahu medzi súrodencami do úvahy prichádza aj tzv. odmenné darovanie, čo bolo tvrdené žalovanými v 3. a 4. rade a zároveň relevantne nespochybnené žalobkyňou. Úvahy o tom, prečo žalovaní v 3. a 4. rade vybrali finančné prostriedky pred smrťou poručiteľa sú v rovine hypotéz, nakoľko dispozičné právo týchto osôb k účtu poručiteľa bolo bezo sporu dané.

4. Súd prvej inštancie zotrval na konštatovaní o nemorálnosti konania žalovaných prameniacej zo skutočnosti, že žalovaní zamlčali existenciu žalobkyne ako jedinej oprávnenej dedičky po poručiteľovi, avšak dôkazné prelomenie tvrdeného odmenného darovania vo vzťahu k finančným prostriedkom vo výške 25 762, 31 eur (prevzaté žalovanou v 3. rade vo výške 11 663 eur a žalovaným v 4. rade vo výške 14 100,31 eur), na účte poručiteľa v prospech žalovaných predložené žalujúcou stranou nebolo. Súd preto žalobu vo vzťahu k určeniu, že do dedičstva po poručiteľovi patria finančné prostriedky vo výške 25 762, 31 eur prevzaté žalovanou v 3. rade vo výške 11 663 eur a žalovaným v 4. rade vo výške 14 100,31 eur, zamietol

5. Zamietnutý bol aj návrh na doplnenie dokazovania výsluchom žalovaných v 1. a 2. rade, pričom žalobkyňi bolo umožnené v priebehu prvoinštančného konania konfrontovať žalované v 1. a 2. rade a klásť im v rámci výsluchu otázku za účelom odstránenia rozporov v ich vyjadreniach, čo aj žalobkyňa učinila. Preto kvôli hospodárnosti konania a vzhľadom na to, že tieto osoby boli už vypočuté, súd prvej inštancie dokazovanie v tomto smere zamietol.

6. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP. Žalobkyňa bola úspešná vo vzťahu k vydaniu predmetu dedičstva (pozemkom) a neúspešná vo vzťahu k určeniu, že finančné prostriedky patria do dedičstva a o ich vydanie.

7. Proti rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyňa. Namietala, že žalovaní ju zatajili ako jedinú dcéru a zákonnú dedičku poručiteľa pred notárom v dedičskom konaní. Svojím konaním si neoprávnene prisvojili nehnuteľnosti, ktoré neskôr pod tlakom žaloby vydali. V dedičskom konaní zatajili existenciu vkladných knižiek poručiteľa, napriek skutočnosti, že o nich nepochybne vedeli, keďže z nich vykonali výber. Žalované v 1. a 2. rade v advokátskej kancelárii JUDr. Vokálovej čestne prehlásili a uviedli to aj pred notárom Z. K., že ich nebohý brat mal finančné prostriedky, v hotovosti 16 000 eur a 5500 eur a na vkladnej knižke 26 555,14 eur /400 000,-Sk /, pričom túto skutočnosť následne pred súdom žalovaná vyvrátila viac ako pochybným konštatovaním, že v hlave mala vtedy „šok“, resp. že to, čo tvrdila, nemôže už na 100 % tvrdiť. Za tohto stavu potom súd uveril výpovediam žalovaných v 3. a 4. rade, že im poručiteľ ešte pred smrťou daroval finančné prostriedky. Jediný, kto by mohol túto skutočnosť preukázať je sám poručiteľ, inak to ostáva iba ničím nepodloženým tvrdením. Navyše, darovacia zmluva nemala písomnú formu, napriek tomu, že ju zákon vyžaduje, keďže nedošlo k odovzdaniu finančných prostriedkov spolu s vykonaním právneho úkonu. Súd bez relevantného dôvodu neuveril tvrdeniu, že po smrti dedka sa žalobkynina mama začala stretávať s otcom žalobkyne, ktorý jej povedal, že má finančné prostriedky z predaja pozemkov, tieto si ušetril. Táto skutočnosť bola v konaní napokon aj preukázaná. Súd nevzal na zreteľ ďalšie logické vyústenie vzťahov, a to, že na sklonku života sa otec chce zmieriť, resp. stretávať s matkou svojej dcéry a svoju dcéru vidieť, a preto matke okrem iného povie o finančných prostriedkoch. Logicky do vzťahov nezapadá utajenie vkladných knižiek v dedičskom konaní, v ktorom sa sami prihlásili ako dedičia, na ktorých boli finančné prostriedky pred smrťou poručiteľa a ktoré neboli zrušené ani umorené do dedičského konania, aby došlo k ich prejednaniu notárom, ak teda malo skutočne dôjsť k darovaniu peňažných prostriedkov. Na veci nič nemení záver, že žalovaní mali byť spoludisponentmi na vkladnej knižke. Tento stav je logickým vyústením vzťahov, keďže sa skutočne o poručiteľa starali, a teda v prípade choroby, resp. inej indispozície by mohli podľa jeho želaní a príkazov hradiť výdavky spojené napr. s chorobou. Ak by poručiteľ chcel, aby po ňom žalobkyňa nededila, nič mu nebránilo darovať im aj nehnuteľnosti, ktoré si žalovaní privlastnili neprávom a vzdali sa ich až na základe žaloby. Teda niet dôvodu bez ďalšieho veriť žalovaným o existencii darovacej zmluvy. Z uvedených dôvodov navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil, žalobe vyhovel a priznal jej náhradu trov odvolacieho konania.

8. Proti rozsudku, a to proti výroku o trovách konania podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaní v 3/ a 4/ rade. Namietali, že potom, čo sa právne relevantným spôsobom a preukázateľne dozvedeli o tom, že žalobkyňa je zákonným dedičom po poručiteľovi, ich právnom predchodcovi M. P., v maximálnej súčinnosti so žalobkyňou vydali jej nehnuteľnosti ako oprávnenej dedičke. O tom, že žalobkyňa má byť oprávneným dedičom žalovaní v 3. a 4. rade právne relevantné vedomosti nikdy nemali, na čo v konečnom dôsledku poukázali i v samotnom konaní pri ich výsluchu, pričom žalobkyňa nepreukázala opak. Z uvedeného dôvodu nemožno vydanie nehnuteľností zo strany žalovaných v 3. a 4. rade chápať a v právnom slova zmysle ponímať ako úspech žalobkyne, a teda následne nie je daný zákonný postup pre uplatnenie dikcie ustanovenia § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku.

Z uvedených dôvodov navrhli, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie v napadnutom rozsahu a priznal žalovaným v 3. a 4. rade náhradu trov prvoinštančného ako aj odvolacieho konania.

9. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaných uviedla, že pred podaním žaloby boli zo strany jej právnej zástupkyne všetci žalovaní vyzvaní na vydanie nehnuteľností, keďže všetci ju pred notárom zatajili, pričom nepochybne o jej existencii vedomosť mali, čo bolo v konaní preukázané aj svedeckými výpoveďami. Teda nemožno hovoriť v časti zastavenia konania o vydanie nehnuteľností ani o úspechu žalovaných ani o jej procesnom zavinení na zastavení konania. Odvolanie žalovaných je nedôvodné.

10. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad uvedených v § 379 až § 381 zákona č. 160/2015 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP).

11. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom žalobu o určenie, že do dedičstva po poručiťovi patria finančné prostriedky vo výške 25 762,31 Eur a o ich vydanie žalovanými zamietol.

12. Z obsahu spisu je zrejmé, že poručiťel bol majiteľom vkladných knižiek vedených v N., ku ktorej mala dispozičné právo žalovaná 3/ a v Y. a.s., ku ktorej mal dispozičné právo žalovaný 4/. Žalovaná 3/ vybrala finančné prostriedky z vkladnej knižky v N. N. vo výške 5000 Eur dňa XX.XX.XXXX a vo výške 6662 Eur dňa 24.09.2012, žalovaný 4/ finančné prostriedky z vkladnej knižky v Y. a.s. vo výške 14 100,31 Eur dňa 05.09.2012. Z uvedeného vyplýva, že finančné prostriedky sa ku dňu smrti poručiťela (17.10.2012) už na vkladných knižkách nenachádzali.

13. Žalovaní 3/ a 4 / v konaní argumentovali tým, že poručiťel im ešte za života daroval finančné prostriedky na účte vedenom v N. N.. a Y., a.s..

14. Odvolací súd uvádza, že poskytnutie dispozičného práva k vkladným knižkám svedčí o blízkom a dôvernom vzťahu medzi poručiťelom M. P. a žalovanými 3/ a 4/. Z vykonaného dokazovania vyplývalo, že žalovaní 3/ a 4/ sa o poručiťela intenzívne starali najmä v posledných rokoch jeho života, v období jeho zhoršeného zdravotného stavu.

15. S prihliadnutím na všetky skutočnosti, ktoré za konania vyšli najavo (starostlivosť žalovaných 3/ a 4/ o poručiťela, ich intenzívny súrodenecký vzťah, poskytnutie dispozičného práva k účtom), odvolací súd konštatuje, že darovanie prostriedkov nachádzajúcich sa na účtoch poručiťela žalovaným bolo vyústením prirodzenej potreby poručiťela odvdáčiť sa súrodencom za poskytnutú pomoc a starostlivosť. Odvolací súd nepovažuje za reálne, že poručiťel by mal záujem na poskytnutí dispozičného práva k účtom žalovaným za stavu, keby nemal v úmysle umožniť im nakladať s peňažnými prostriedkami, či už v zmysle jeho želania a pokynov alebo následne ako s ich vlastnými prostriedkami. Ako už odvolací súd uviedol aj vo svojom skoršom zrušujúcom rozhodnutí, z vykonaného dokazovania vyplýva, že žalovaní 3/ a 4/ boli poručiťelovi najmä počas jeho choroby a na sklonku života najbližší a neformálne darovanie do týchto vzťahov logicky zapadá, najmä úplná dispozícia s finančnými prostriedkami. Obsah spisu navyše potvrdzuje, že žalovaní pri nakladaní s finančnými prostriedkami darovanými poručiťelom neopomenuli ani želania poručiťela, žalovaný 4/ sa postaral o pohreb poručiťela a žalovaná 3/ dala zhotoviť resp. obnoviť náhrobné pomníky (č.l. 161 a nasl., č.l. 169 a nasl.). Tvrdenie o darovaní podporuje aj čestné prehlásenie Z. V. (č.l. 249), v zmysle ktorého mu poručiťel povedal, že za starostlivosť žalovaných 3/ a 4/ ich finančne obdaroval.

16. Pokiaľ ide o formu darovacej zmluvy, pokiaľ ide o darovanie finančných prostriedkov na účte, tieto nie je potrebné osobitne odovzdávať (fyzicky). Podmienka ich odovzdania je splnená aj tým, že obdarovaný má možnosť s týmito prostriedkami reálne disponovať, čo žalovaní v 3/ a 4/ rade nepochybne mali.

17. Zo zápisnice o predbežnom vyšetrení dedičstva ani z uznesenia o schválení dohody dedičov Okresného súdu Prešov č.k. 35D/1173/2012 zo dňa 22.01.2013 nevyplýva existencia vkladových účtov poručiťela. K tomuto odvolací súd uvádza, že za stavu, kedy finančné prostriedky boli z týchto účtov vybraté pred smrťou poručiťela, pričom tieto v čase ich výberu žalovanými už nepatrili poručiťelovi (v dôsledku ich darovania žalovaným 3/ a 4/), nie je možné považovať za vymykajúce sa obvyklému zmýšľaniu osôb bez právnického vzdelania, že žalovaní nepovažovali za nutné v rámci dedičského

konania uviesť existenciu vkladových účtov vedených na meno poručiteľa, keďže tieto existovali už len po formálnej stránke a finančné prostriedky na nich neboli.

18. Z vykonaného dokazovania nevyplýva, že by v období rokov 2009 - 2012 (kedy podľa tvrdenia žalobkyne aj jej matky malo dochádzať k občasnému stretávaniu sa matky žalobkyne s poručiteľom a poskytnutiu informácie poručiteľom o existencii jeho finančných prostriedkov) poručiteľ M. P. vykonal, či aspoň zamýšľal uskutočnenie úkonov smerujúcich k poskytnutiu finančných prostriedkov žalobkyňi, že by poručiteľ príp. žalobkyňa reálne prejavili záujem o stretnutie, stretli sa. Za tohto stavu preto ani prípadné zdôverenie sa poručiteľa matke žalobcu o existencii finančných prostriedkov nevyvracia záver, že poručiteľ nakoniec pristúpil k darovaniu finančných prostriedkov žalovaným 3/ a 4/.

19. Vo vzťahu k výroku o trovách prvoinštančného konania odvolací súd uvádza, že sa s rozhodnutím súdu prvej inštancie stotožňuje. Pokiaľ ide o zamlčanie dedičky - žalobkyne pri dedičskom konaní odvolací súd uvádza, že žalovaní poukazovali na skutočnosť, že právne relevantným spôsobom žalobkyňa preukázala jej dedičské právo po poručiteľovi až v súvislosti s iniciovaním súdneho konania predložením rozsudku o určení otcovstva poručiteľa k žalobkyňi (č.l. 8). Odvolací súd má však za to, že žalovaní mali vedomosť, resp. minimálne museli mať podozrenie o skutočnosti, že poručiteľ má nemanželskú dcéru a že touto je žalobkyňa. Uvedenému nasvedčuje výpoveď žalovanej 2/, ktorá vypovedala, že od poručiteľa vedela, že poručiteľ žalobkyňu a jej matku nenávidí (t.j. vedomosť o animozitnom vzťahu k žalobkyňi a jej matke), taktiež v zmysle výpovede svedkyne Y. I. všetci o žalobkyňi ako o dcére poručiteľa vedeli. K tomuto odvolací súd konštatuje, že korektným zo strany žalovaných by bol preto postup, kedy by pred prejednaním dedičstva po poručiteľovi túto okolnosť preverili, resp. na túto notára prejednávajúceho dedičstvo upozornili a mohli tak predísť súdному konaniu o vydanie nehnuteľností, ktoré ako nepraví dedičia nadobudli v dedičskom konaní po poručiteľovi, otcovi žalobkyne. Bolo preto správne, keď súd prvej inštancie zavinenie na zastavení konania o vydanie nehnuteľností pričítal pri rozhodovaní o trovách konania na stranu žalovaných, ktorí nehnuteľnosti žalobkyňi vydali až po začatí súdneho konania a rozhodol s poukazom na ust. § 255 ods. 2, § 256 ods. 1, § 257 CSP tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

20. Za daného stavu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

21. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a 2 CSP. Žalobkyňa v odvolacom konaní vo vzťahu k jej odvolaniu nebola úspešná, na druhej strane však ani žalovaní 3/ a 4/ neboli úspešní vo vzťahu k ich odvolaniu. Žalovaným 1/ a 2/ žiadne trovy odvolacieho konania z obsahu spisu nevyplývajú. Za tohto stavu odvolací súd rozhodol, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov odvolacieho konania právo.

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).